

Hirlap

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDEB
vezetésével

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népkezősség lapja

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 34
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Angol ígéretek értéke

Az alábbi cikket Habibur Rahman az indiai történelemnek egyik legkiválóbb ismerője — maga is indus — írta Sir Stafford Cripps jelenlegi indiai tárgyalásai alkalmából.

A brit államférfiak mindenkor értették ahhoz, hogy legnemesebb indítókuk segítségével megnyerjék különböző népek támogatását saját birodalmi politikájuk részére. Ez a békében és háborúban Anglia által alkalmazott politika különösen akkor bizonyult eredményes eszköznek, amikor a brit impérium veszedelemben forgott. Mindenki által tudott dolog, hogy a brit Empire már az első világháború alkalmával is nem egyszer a pusztulás kadéjának szélére sodródott. Akkori elkéseredett helyzetben, ha egyáltalán gondolni akart a háború folytatására és különösen annak eredményes befejezésére, minélgyorsabban meg kellett nyernie az indiai nép segítségét. Ennek érdekében először Anglia, majd Wilson az Egyesült Államok elnöke, biztosította az indusokat, hogy a háború nem imperialista célok érdekében folytatják, hanem az indiai szabadsága érdekében.

Az indiai nép vezetői, személyes tapasztalataik alapján megtagadták ezt a segélynyújtást. Tudták és látták, hogy Anglia angol hatalmasságainak elnyomó politikája ugyan kevéssé illik a szabadságnak, igazságnak és mások — világszerte ismert — olyan nagy hangon hirdetett célpontjaihoz. Már az első háborús évek alatt mint-egy öt-hat ezer személyt, köztük a legkiválóbb indus vezéreket, letartóztatottak és mindenféle peres eljárás mellőzése nélkül, bizonytalan időre börtönökbe és gyűjtőtáborokba zárták. Azonban azok az indiai vezetők is, akiknek még azelőtt, hogy az angol lobogó alatt szabadon élvezhették India levegőjét, megtagadták Nagybritanniától minden támogatást és az esetleges segélynyújtást attól feltételezték, hogy az indiai szabadság érdekében a háború befejezése után legalább a dominium alkotmányt biztosítsák. A nagyhatalmi állására a háború elején még nagyon büszke Albion kerekén elutasította ezt a kérést. Sors azonban másképp határozott. A háború további folytatása mind veszedelmesebb lett az angol világhírnem számára. A háborús csapások arra kényszerítették a brit államférfiakat, hogy eddigi visszautasító magatartásukat „az angol korona legrágább gyöngyét” iránt felülvizsgálják. 1917 augusztus 20-án Mister Edwin Montagu, a miniszter elnöke kinevezett államtitkára, a House of Commons testülete előtt a következőkben, India jövődjére nézve a következőket jelentette:

„Öfelsége kormánya az indiai kormánnyal egyetértésben elhatározta, hogy az indusokat belevonják a közigazgatás minden ágazatába azzal a céllal, hogy a brit impérium keretei között független indiai kormány alakulhasson. Kijelentette továbbá, hogy ezen cél elérése érdekében mielőbb meg kell tenni a szükséges lépéseket és hogy Anglia és India között minden kéanszertől mentes tárgyalásokat kell megindítani.

Hogy a House of Commons előtt tett ezen ünnepélyes nyilatkozatoknak mi lett a sorsa, mindenki által tudott. Az angol szövegés sulyosságának értékeléséhez azonban nem szabad megfeledkezni azokról az áldozatokról, amelyek India, bizva az angol ígéretekben, hozott: Az indiai nép az angol Empirenek 985.000 katonát bocsátott rendelkezésre. Ezek közül 550.000 katonát távol hazájuk-állítottak harcra és százhat ezren mentek a halálba harci céljért és még az az elégtételük sem volt meg, hogy az indiai háborúkat alkárosságuk lépéssel is közelebb hozták a szabadsághoz. Mérheterlen anyagi áldozatokat is hozott India és hivatalos angol jelentések szerint ezek meghaladták a 3.970.000.000 rupiát.

Milyen ellenértéket adott Anglia mindezen áldozatokért? Alig fejeződött be a világháború, amikor az angol kormány belvett életbeléptette egyik legkegyetlenebb törvényét, a Rowlat Billt. Ennek a törvénynek az volt a célja, hogy az angol ígéretek folytán fellángolt indiai szabadságtörekvéseket elfojtsa és elfeledtessen mindezt, amit a brit államférfiak valamikor az indusoknak ígértek. Az indiai nép felháborodása ezen szövegés miatt, olyan nagy volt, hogy a legszigorubb rendszabályok igényvételével sem lehetett a rendet és nyugalmat fentartani. Ekkor jött még, hogy az angol politikuskok győzelmi mártírban tudni sem akartak semmiféle engedékenységet. Kivívták a győzelmet, amelynek a szükségességét Anglia népeinek boldogsága és jóléte érdekében állandóan

hangoztatták és amelyről Wilson amerikai köztársasági elnök 1917 április 2-án a washingtoni szenátus előtt a következőket mondotta:

— A háborút a világ összes népeinek szabadsága érdekében, a nagy és kismiszterek jogfert és az emberiség egyenjogúságáért folytatjuk.

Hogy Anglia ezt az elméletét miképpen valósította meg a gyakorlatban, az a vérfürdő mutatja, amelyet 1919

április 13-án — éppen huszonhárom évvel ezelőtt — Amritsarban rendezett. Ezen tömeggyilkosság alkalmával Dyer angol generális parancsára Jalianwala Bagh terezen ezerkét száz indust megöltek és három ezer hatszáz megsebesült. Ez volt beváltása az angol királyi kormány által annak idején ünnepélyesen tett ígéreteknek és köszönet azokér, az áldozatokért, amelyeket India a világháború alatt Anglia nagyhatalmáért hozott.

India megegyezett Angliával

Indiai kormány helyett indusokból közigazgatási tanács alakul és az indiai haderő főparancsnoka Wawell lesz

Hosszas tárgyalások után, melyek folyamán nem hiányoztak a fenyegetések sem az angolszász hatalmak részéről, az utolsó percben mégis megegyezés létesült Anglia és India között. A Német Távirati Irodának Uj-Delhiből Sanghaion keresztül érkezett jelentése szerint a megegyezést India pártvezérei és Cripps között létrehozták. Az egyezmény értelmében megalakul Indiában az első pánindiai nemzeti kormány. A honvédelmi miniszter indus lesz, azonban az indiai haderők főparancsnoka brit marad. Az egyezményről szóló hivatalos közleményt valószínűleg ma hozzák nyilvánosságra. A megegyezés létrehozatalában Roosevelt megbízottjának, Johnson ezredesnek, nagy szerepe volt.

Ujabb jelentések szerint az indiai kormány nem kabinet, hanem közigazgatási tanács formájában alakul meg és tizenöt tagja lesz. Miniszterelnököt nem neveznek ki és a tanács tagjait az indiai király az indiai pártok vezetői közül választja ki. Az indiai haderő főparancsnoka Wawell tábornok lesz.

A megegyezés fontosságát nem lehet és nem szabad lebecsülni. Egyelőre ugyan még nem ismeretesek a részletek és így azt sem lehet tudni, hogy az engedmények ellenében India hány katonát ad Angliának, de hogy az angolszászok oldalán indulnak a harcra, az már bizonyosra vehető. Amíg kifelel harcias nyilatkozatok hangzottak el az egyes vezérek részéről, a kullisszák mögött folyt a megegyezési tanácskozások, Anglia lépésről-lépésre tett engedelmeket és végül is megállapodtak egy olyan formában, mely ugyan nem elégti ki teljes mértékben az indusokat, de az első komoly lépés a szabadság felé vezető úton. A kérdés csak az, hogy a háború befejezése után nem fogja-e Anglia megtagadni azoknak az ígéreteknek a teljesítését, melyeket most adni kénytelen volt.

Pandit Nehru harcias beszéde az indusok feladatairól

Az indiai kérdés még mindig nem nyert megoldást. Szavak, ígéretek, fenyegetések hangzanak el, de ezek egy lépéssel sem viszik közelebb a problémát a megoldáshoz. A szavakat megunták már az indusok is — amint erről a Radornak egy jelentése, melyet a Német Távirati Irodának stockholmi értesülése alapján közvetít, tanuskodik. Eszerint Pandit Nehru, az indusok vezetője, hosszabb nyilatkozatot tett a tárgyalásokkal kapcsolatban, melyeket Cripps indított meg és amelyekbe már Amerika is beleavatkozott. Eppen Amerika beleavatkozását panasolta elsősorban Nehru, aki kijelentette, hogy az indusok az utóbbi időben nagyon sok beszédet hallgattak meg és nagyon sok tanácsot látták el őket,

Másfelől a hindu nép nem is kérte senkinek a támogatását vagy közbenjárását és legkevésbé kérték, hogy Roosevelt beleavatkozzék az indusok életkérdéseibe. Az indusok — folytatta Nehru nyilatkozatát — tisztában vannak azzal, hogy milyen feladatok várnak rájuk. Ismerik a terheket is, melyeket viselniük kell. Ezeket a terheket az indusok maguk viselik, amint huszonkét évvel ezelőtt el tudták viselni egy nagy világhatalom minden elnyomási törekvésével, amely az erőszak összes válfajait igénybe vette velük szemben. El vagyunk szánva — fejezte be nyilatkozatát a hindu vezér — hogy minden akadályt elhárítunk utunkból, bármilyen legyen is ezen küzdelmünk következménye.

Elég erősek vagyunk ahhoz, hogy szabadságunkat és függetlenségünket kiharcoljuk és ki is harcoljuk.

Anglia már megelégszik kompromisszummal is

Nehrunak ez a harcias szöze, mely különösen Amerika beavatkozása elleni tiltakozás jellegével bír, nagyon kellemetlenül érintette Johnson ezredes. Roosevelt küldöttét, de erős visszhangja volt angol körökben is. Nagy érdeklődéssel várják Cripps nyilatkozatát az eddigi tárgyalásokról és további terveiről.

sikerül megállapodni, de Berlinben — mint azt a Német Távirati Iroda jelenti — kételkednek a kompromisszum lehetőségében.

A MUZULMÁNOK ENGEDNEK

A Német Távirati Iroda amszterdami értesülése szerint az indiai muzulmán liga bejelentette, hajlandó résztvenni a kormány megalakításában, ha ebben komoly szerepet biztosítanak neki és ha ez nem akadályozza meg a dolgok jövőben bekövetkező feloldását.

Anglia mindenképpen szeretné a megegyezést tető alá juttatni, de az az eddigi javaslatok alapján nem igen látszik valószínűnek. Londonban biznak benne, hogy kompromisszum útján

Megfelebbezték a magyar tanerők és iskolafentartók a katolikus nyugdíjalap vagyonszerző határozatát

A timisoarai (temesvári) egyházmegye római katolikus tanítói nyugdíjalap rendkívüli közgyűlésén, mint jelentették, kimondták az alap vagyonszerző határozatát s az elnöklő Waltner József dr. kanonok, püspöki irodaigazgató a határozat kihirdetésével egyidejűleg bejelentette, hogy az alapszabályok értelmében a határozatot nyolc napon belül meg lehet felebbezni. A magyar tanerők és iskolafentartók ezen jogukkal éltek és felebbezésüket irásba foglalva már be is terjesztették a püspöki főhatóságnak. A katolikus tanítóság teljes bizakodással jelentette be felebbezését, mindamellett, hogy a nyugdíjalap rendkívüli közgyűlésén az egyik felszólaló jogi véleményel is alátámasztva azt a felfogást képviselte, hogy felesleges minden vita, miután a püspökség már aláírta a megegyezést és azon változtatni már ugy sem lehet. A magyar tanerők és iskolafentartók betervezték felebbezésüket már annak tudatában is, hogy a tanítói nyugdíjalap nem lévén jogi személy, csak az egyházi intézmény, amelynek alapszabályaiban is kifejezetten dokumentálva van ez az által, hogy bár-

mely határozat — akár egyhangú is — csak akkor lép életbe, ha azt a püspök jóváhagyja. Az összes magyar katolikus tanerők és iskolafentartók, valamint az egyházmegyei alkalmazottak nevében betervezték felebbezését a következő:

A timisoarai (temesvári) egyházmegye római katolikus tanerők nyugdíjalapja rendkívüli közgyűlésének vagyonszerző határozatát ezennel megfelebbezzük és alázattal kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék a határozatot megsemmisíteni. Alázatos kérelmünket azzal indokoljuk, hogy az Egyházmegye tanítói nyugdíjalapja egyházi vagyonszerző és annak érintetlensége és megőrzése egyházi érdek is, annál is inkább, mert római katolikus intézmények és egyházi alkalmazásban levő egyének ellátását van hivatva szolgálni. Nagyméltóságod színe elé terjesztjük alázatos kérésünket, mert tudatában vagyunk, hogy Nagyméltóságod főpásztori magas hivatalánál fogva egyedül mentheti meg az egyházi vagyont képező nyugdíjalapot.

ha esténként megjelenik egy-egy jó ismerős, aki lop szalad fel a lépcsőn s kezét a szájára illesztve sug, hogy szenzációs újságot tud. A mindenféle fajta resztelések virágzanak, tenyésznek és hosszú tapasztalatra, gyakorlatra, távolságot tartó energiára van szükség, ha az ember a nagy ködön át a dolgok igy lényegét akarja ismerni.

Szimbólumként hat, hogy a Hotel du Parc főbejárásánál (Pétain tábornagy mellett itt van elhelyezve) legtöbb francia miniszterium ott ülnek a hivatali szolgák, a régimódi frakkjukban és a válluk között a fonó láncokkal, miközben apró kis írógéppel mirt cédulák értesítenek az ajtókon arról, hogy melyik mértékadó személyiség melyik miniszteriumban dolgozik e mögött az ajtó mögött. Ugyanígy ültek nakidején ugyanezek a hivatali szolgák a párt Matignon-palotában, ahol a francia miniszterelnök kormányoztak és a többi reprezentatív épületben. Most azonban, ha az ember a vichyi Hotel du Parc valamelyik szobájába belép, kabátját, kalapját vagy mellyik ott állt székre teszi, mintha meglátogatna lakit, aki két-háromnapos látogatásra érkezett ide.

Vichy ma az improvizációk városa. 1940 nyarán is világhírű volt, ennek ellenére azonban csendes békés vidéki város volt, amelyet csak a nyári hónapokban árasztottak el a világ minden részéből érkező üdülővendégek. A nagy szállodák, amelyek ugynevezett park körül sorakoznak, nyárára épült és valahogy úgy néznek ki, hogy első ránézésre az érzése az embernek, hogy télen üresen kell állniuk. Ezért is fázik bennük az ember, ha esik a hó és még volna is elég szén, a fűtőtestek akkor sem nának elég melegek. De a többi vichyi is összehúzó lakásába, amelyben a rengeteg stuko és az elmszázad végének izlésére emlékeztető rengeteg bronz figura már amugyis hidegrázást csinál. A régi Vichy még nem vetette le a tegnapi s a másik Vichy, amely 1940 júliusában kezdődött, már a holnapnak él. Kicsiben és nagyban egyaránt igen nehéz ezt összeegyeztetni és azért van itt minden állandó mozgásban és átmeneti állapotban.

A Miasszonyunkról nevezett iskolánövérök továbbra is fentartják katolikus iskoláikat

A német tannyelvű felekezeti iskoláknak a német népesorot részére való átadásával kapcsolatban az értesülünk, hogy a Miasszonyunkról nevezett iskolánövérök rendjének iskolái nem kerülnek átadásra. Az iskolánövérök továbbra is fentartják összes katolikus leányiskoláikat. Az olyan helyekről, ahol iskolánövéröknek zárdájuk nem volt és a rend csak az egyes óvodák vagy elemi iskolák ellátására ad szerzetesi tanerőket, valamint ott, ahol az ilyen szerzetesi tanerők csak bérben laktak, vagy részben bérelt lakást fogadtak, bevonnák a rendi tanerőket. Megmaradnak azonban az ilyen helyeken is, mint például a T. és a K. elemi iskola vagy gimnázium tanerői az iskolafentartó a tanintézet felekezeti jellegét megőrző intézetek, illetve az továbbra is ilyen jellegű maradt meg.

Háromszáz újságíró tanácskozása Velencében

Velencéből jelenti a Rador: Velencében nagy előkészületek történtek a nemzetközi újságírókongresszusra. Eddig tizenöt európai országból Japánból háromszáz újságíró érkezett a városba akiket az olasz hatóságok meleg fogadtatásban részesítettek. A kongresszust az olasz sajtószindikátus készítette elő és a programot legkisebb részletéig dolgozták egy, hogy az értekezlet eredményes munkája biztosított. Az újságírószövetségek elnökei nácsa Weiss Wilhelm, a német birodalmi sajtó egyesület elnökeinek elnöke alatt csütörtöki délután újból felülvizsgálta az előkészületek munkáját megérkezett Velencébe csütörtökön este Dietrich, a német birodalmi sajtófőnök is, aki mint vendég szívesen részt vesz az újságírókongresszuson.

Az újságírók értekezlete tegnap vette kezdetét.

Horvátország népe nagy lelkesedéssel ünnepli az ország függetlenségének első évfordulóját

Néhány nap előtt volt egy éve, hogy a belgrádi puccs bekövetkezett és az új kormány semmisnek mondotta Jugoszláviának a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozását. A német hadvezetőség megindította az ország ellen a hadműveleteket és rövid pár hét lefolyása alatt befejeződött a délszláviai hadjárat, de véget ért Jugoszlávia léte is. Horvátország önálló lett és független állami életre rendezkedett be. Ennek most van egy esztendeje és ezt az évfordulót egész Horvátországban nagy ünnepélyességgel tartják meg. Az ünnepségeket négy napra tervezték és azokon résztvesznek a szomszédos országok küldöttségei is. A Rador-ügynökség jelentése szerint az ünnepségek már csütörtökön vették kezdetüket és az egész országban nagy lelkesedéssel ünneplik az ország függetlenségének kiiktatását.

Az ünnepségeken Románia, Szlovákia, Bulgária és a német birodalom mellett Magyarország is képviselti magát, — jelenti a Magyar Távirati Iroda.

Ullein-Reviczky Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter vezetése alatt nagyobb küldöttség utazott Zágrába és a delegációt már Koprivnica horvát határállomáson fogadta a zágrábi kormány képviselője, a zágrábi pályaudvaron pedig Lorkovics külügyminiszter jelent meg a kormány több tagjával. A magyar küldöttséget Pavelics Ante államfő kihallgatáson fogadta, majd Lorkovics külügyminiszter látta vendégül az egyes országok képviselőit. Tegnap délután óriási felvonulás volt Pavelics Ante előtt a zágrábi Szent Márk-téren és ebben a felvonulásban a baráti országok küldöttségei is résztvettek. Budapesti jelentés szerint a magyarországi sajtó nagy cikkeket foglalkozik az évforduló jelentőségével és kihangsúlyozza azt a szíves viszonyt, mely a két szomszédos állam között fennáll.

Hétköznapok Vichyben

A régi Vichy még nem vetette le a tegnapi, az új Vichy pedig már a holnapnak él

Először udvarias, majd néhány napra rá már erősebb hangú irás fekszik a szállodai szoba apró kis íróasztalán, s miközben fázósan huzza össze magát az ember a kabátot. Ezeket olvashatja: „Mindig újra és újra megígyeltük, hogy (az első írásban még tisztelt) vendégek elektromos kályhákat és hasonló készülékeket használnak. Ezt azonnal abba kell hagyni, mert különben a szobánforgó szobákból az elektromos-áramszolgáltatást kikapcsoljuk.” Ennek az oka, hogy Vichyben a villamosárammal takarékoskodni kell. Ezért van a szállodai szoba háromkaru csillárjából egy körte kicsavarva, ezért van az, hogy a liftek csak felfelé szállítják a szálloda vendégeit és csak akkor, ha a harmadik emeleten, vagy annál magasabban laknak. Ez az oka végül annak is, hogy a mozik, amelyek az egyetlen szórakozási lehetőséget adják Vichyben, egy idő óta szerdán nem tartanak előadást.

Vichybe spártai élet költözött be. Mintha a francia kormány minden idegen, de minden francia számára is, aki idejön, vagy itt esetleg már több mint másfél év óta átmenetileg dolgozni kénytelen, ilyen módon akarná naponként demonstrálni, hogy Franciaország megvert ország, amelybe nem lehet többé mint földi paradicsomban élni. Az sincs kizárva azonban, hogy a szkeptikusoknak van igazuk, akik azt állítják, hogy csak néhány kilométerrel kell tuljutni a provizórikus főváros kapuin és máris megtalálhatók mindazok az élelmiszerek, amelyeket Vichyben nem lehet kapni és hogy ez a tény egyáltalában nem szándékos, hanem a francia adminisztrációs művészet eredménye. Tény mindenesetre az, hogy a fekete piac, amely felé a lapok naponta eregetik gunyos nyilakat és amely ellen a hatóságok nem győznek elég fenyegető óvást kiáltani, lényeges részévé vált a francia életnek. Az emberek csereberélnék a szállodai szobákban, az éttermekben, sőt még az üzletekben is, ahol családias módon a jó vevőknek a pultr mögé dugják azt, amit a pultról nem lehetne eladni számukra. Benzin-utalvány cigarettáért, — ami a franciák számára sohasem lehet elég „fekete” — cigaretta kávéért, cigaretta csirkéért, vajért, sonkáért, vagy tojáért. Így megy ez nap-nap után körbe-körbe, ami közben természetesen meg kell jegyezni azt, hogy az

átlagos francia halandó ebben a körforgalomban nem igen tud részt venni, mert 1200 frank már igen tekintélyes havi jövedelemnek számít. A felsőbb tizezer azonban ilyen módon próbálja meg, hogy az életet, amennyire lehet, elviselhetővé, vagy éppen kellemessé tegye a maga számára. Mert amit az éttermeknek hivatalosan nyújtaniuk szabad, az bizony elég kevés. Hetenkint négyszer délből és egyszer este hus, — ez utóbbi vasárnap — főzeik, kevés burgonya, igen ritkán gyümölcs és a híres francia fehér kenyér nagyon szűke és nagyon kevés lett. Hus egész héten át 180 gramot lehet kapni, alkoholos italt hetenkint négyszer, este 10 órától azonban egyáltalán nem, viszont ez nem vonatkozik a pezsgőre.

Ebben a környezetben ütötte fel tanyáját a városnak a normális 20.000 léleknél körülbelül kétszer nagyobb lakossága: tisztviselők, diplomaták, újságírók. Kora reggeltől késő estig egész életük a néhány szállodában játszódnak le, amely rendelkezésükre áll. Eppen ezért aránylag rövid idő alatt benső ismeretéseket lehet kötni, közelbe lehet jutni a dolgoknak és az embereknek is, ami természetesen még nem jelenti azt, hogy Vichy intimitásaival is megismerkedett volna az ember. Akár a Majestic-szálloda bárjában, akár az Ambassadeur kávézójában jelenik meg az ember, vagy esetleg egyik nagyobb étteremben adott ebédre találkat valakinek, mindig egész csomó ismerőssel találkozhatik és egy rövid kézszorítás ideje alatt kicserélheti a legújabb híreket. Aztán né-

CORSO (JAPAN) Tel. 23-64

Előadások 3. 5. 7:30 és 9:30-kor

MA szombaton utoljára **RIGOLETTO** Egyesített új híradók. Jön! vasárnapi kezdettel az első és egyetlen japán-film Jön!

A japán sasok

A Fülöp-szigetek amerikai csapatai megadták magukat

Japánok megszállták a Karácsony-szigetet és elsüllyesztették öt angol hadihajót

A japán császári főhadiszállás közli, hogy a Fülöp-szigeteken levő hatvanezer főnyi amerikai és brit katonából álló sereg több napos harc után megadta magát.

A japán főhadiszállás jelentette azt is, hogy a tengerészgyalogság partraszállt a Jávától délre fekvő Karácsony-szigeten és azt teljes egészében megszállta.

A japán tengeri és légi erők Ceylon szigeténél elsüllyesztett egy brit repülőgépanyahajót, két könnyű cirkálót, egy rombolót és egy őrnaszádot. Ezenkívül megsemmisítettek egy könnyű cirkálót és hat brit kereskedelmi hajót. A japán repülők ötvenhat ellenséges

gépet lelőttek. A japán tengeri haderő nem szenvedett veszteséget. Tíz japán repülőgép nem tért vissza támaszpontjára.

A Ceylon szigeténél elsüllyesztett angol repülőgépanyahajó 10.850 tonna ürtartalmu volt, husz repülőgépet vitt magával és a legénysége 604 főnyi volt.

A japán repülőgépek még csütörtökön áttörték a Bataam-félsziget légvédelmét és két ízben bombázták Corregidor szigetét. A japán repülők tonnaszámba dobták le a bombákat. A bombázás után a Manillai-öböl felett sűrű füstfelhőket láttak és ebből arra lehet következtetni, hogy a támadás eredményes volt.

A Távolvelel harcoló amerikai csapatok legnagyobb része elpusztult

Beszármoltunk a Bataam félsziget amerikai védelmének szorongatott helyzetéről és ezzel kapcsolatban arról, hogy az amerikai hadügyminiszterium már csütörtökön számolt az ottani amerikai csapatok lezárásával. A Rador stockholmi jelentése szerint a hirszolgálat arról értesült, hogy a Washingtonba érkezett hírek közölték, a Bataam-félszigeten levő amerikai csapatok teljesen kimerültek és ezért megszüntették az ellentállást.

Japánok újabb támadása után Wainwright tábornok a Fülöp-szigetek új parancsnoka táviratot küldött Washingtonba és bejelentette, hogy az amerikai csapatok ellentámadása a katonák teljes fizikai kimerülése miatt nem sikerült.

Amszterdamból jelenti a Rador: A brit hirszolgálat közli, hogy Stimson amerikai hadügyminiszter a csütörtökre kijelentette, hogy Wainwright tá-

bornok harminchatezer 358 főnyi csapat fölött rendelkezett.

Az amerikai katonák legnagyobb része elpusztult vagy hadifogságba esett.

Roosevelt — ugyancsak a brit hirszolgálat szerint — felhatalmazta Wainwright tábornokot, hogy saját belátása szerint intézkedhessen.

Stimson hadügyminiszter a sajtóértekezleten még azt is kijelentette, hogy megkérőzték a Fülöp-szigeteken küzdő amerikai csapatoknak hadianyaggal való ellátását. A hadianyag egyrésze eljutott a Corregidor-szigetre és Bataam-félszigetre, de minden három hajó közül csak egy érkezett meg rendeltetési helyére.

Ez az oka annak is, — mondotta Stimson, — hogy a két körzet védőit elláthatják ugyan lőszerez, de nem tudtak elegendő élelmiszert juttatni nekik.

Egyetlen hadcsoport hatvan csatája

Tokióból jelenti a Rador: A Domei-iroda a shanghaji tartományban levő Ningpaoból közli, hogy az ottani expedíciós sereg, amely a Jangce-folyó torkolatánál folytatta a hadműveleteket, a csungkingi környék csapataival vívott elkeseredett harcok során 3 hadifoglyot ejtett. Ezekkel

a kínai csapatokkal hatvan csatát vívtak. A kínai csapatok 1896 kínai önként adta meg magát. A kínai seregnek 2052 halottat vesztettek. A japánok három repülőgépet és negyvenegy könnyű gépfegyvert és más tárgyat, valamint nagyobb mennyiségű lőszert kaptak meg. A Tahu tó környékén folytatott tiszteletadó hadműveletek során a japánok újabb 400 hadifoglyot kerítettek.

ANGOL BEISMERÉS

Stockholmból jelenti a Rador: Egy londoni távirat beszámol arról, hogy a brit tengerügyi hivatal

megerősítette a Dorsetshire és a Cornwall angol cirkálók elvesztését. A cirkálókat a japán repülők süllyesztették el.

A JAPAN GYŐZELEM HATÁSA AMERIKÁBAN

A Német Távirati Iroda jelentése szerint a bostoni rádió hírmagyarázója kijelentette, hogy a Bataam-félsziget elvesztésének hírére Amerikában nagy szomorúsággal fogadták. Utalt arra, hogy a japánok újabb győzelmükkel sok csapatot felszabadítottak, amelyeket más célokra lehet felhasználni. Ez a körülmény súlyosan számít a mérleg serpenyőjében. Amerikában — mondotta a bostoni rádió hírmagyarázója — tovább kell járni azt az utat, amelynek Dunkerque, Szingapur és más súlyos vereség egy-egy állomása.

A japán főparancsnokság teljes megadást követel

Tokióból érkezett legújabb jelentés szerint japán körökben általános az a felfogás, hogy a megadott amerikai csapatok számára csak a teljes és feltétel nélküli megadás marad hátra. A japán főpa-

rancsnokság ugyanis nem egyezik bele semmiféle engedményekbe. Hír szerint a japán főparancsnokság az amerikai csapatok megadásával együtt követeli Corregidor-sziget erődjének átadását is.

A vörös generális nacionalista hurokat peng, londoni pénzeszsákok Leninért és Sztalinért lelkesednek

A londoni tőzsde tagjai gyűjtést rendeztek, melynek eredményéből Sztalinnek mellszobrát akarják készíteni és azt a tőzsde előcsarnokában ünnepélyes keretek között leleplezni. Így találkoznak a plutokraták a pénzpiac hatalmasságai azzal a Sztalinnal, aki ellen harcol és a magántulajdont megsemmisítő egész Oroszországban. De nem szabad ezen csokizni, mert ugyanakkor jelentés érkezik Londonról is, hogy Leninnek a Trafalger Square-on szobrát emelnek, melyet esténként vörös fényvel világítanak meg. Ez a szoborleleplezés még e hó folya-

mán megtörténik és Majszky londoni szovjetkövét tart nagy beszédet, amelyben valószínűleg kioktatja a brit pénzeszsákokat, hogy milyen feladatok teljesítésére hivatottak, ha majd a bolsevizmus Angliában is tért hódít.

Amíg Angliában a bolsevizmus hőseinek emelnek szobrokat, addig Szovjetországban megrendezték a világ összes szlávjainak kongresszusát. Ezen Gudonov generális tartotta a megnyitóbeszédet, melyben valamennyi szláv néphez fordult. Felszólította őket, hogy egyesüljenek valamennyien és harcoljanak a tengelyhatalmak belső erejének megtörése érdekében, mert csak ez a győzelem, mely egyben a pánszláv eszme diadala is lesz, mentheti meg a világot. A vörös hadsereg egyik tábornoka tehát nacionalista mezből mutatkozik meg a világnak. Az álarca mögött azonban változatlanul a vörös bolsevizmus rejtőzik, mely a szlávokra éppen olyan veszedelmet jelent, mint az összes népekre.

A román vezérkari főnök látogatása Németországban

Bucurestiből jelenti a Rador: Hitler vezér kihallgatáson fogadta a Németországban levő Stefla Ilie tábornokot, a román hadsereg vezérkari főnökét. Stefla tábornok látogatást tett a német csapatoknál is és megtekintette a német katonai intézményeket. A román vezérkari főnök találkozott Keitel tábornagy, a német hadsereg nagyvezérkarának főnökével és Helldorfer vezérézreddel, a német szárazföldi hadsereg vezérkari főnökével. Stefla tábornok németországi látogatásával kapcsolatos ünnepségek sorából a német sajtó kiemeli az ismeretlen katona berlini sírmelegítésénél lefolyt ünnepséget. A román vezérkari főnök nemzeti színű szalaggal ellátott babérkoszorút helyezett el az emlékműnél az elesett hősök emlékére.

Hamis adatokért halálbüntetés jár

Berlinből jelenti a Rador: A német birodalom hivatalos lapja április 9-én Hitler vezér és kancellár következő rendeletét közölte: Mindazok, akik szándékosan hamis adatokat vallanak be a hadigazdálkodás szempontjából fontos és nélkülözhetetlen nyersanyag-tartalékokra vonatkozóan, valamint gépekről is és ezáltal veszélyeztetik a hadigazdálkodás ellátását, fegyházbüntetésben részesülnek. Súlyos esetekben pedig, ha megzavarják a hadigazdálkodás menetét, akkor a halálbüntetést alkalmazzák. Ezenkívül korlátlan összegű pénzbüntetés is kivethető. Azok, akik más rendeletekbe ütköző cselekmények miatt büntetésben részesültek, amnesztiát kaphatnak, ha a jelenlegi rendelet megjelenésétől számított három hónapon belül a hamis bevallást kijavítják. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra, akiket feljelentettek, vagy eljárás van ellenük folyamatban. A büntető eljárás csak a birodalmi hadfelszerelési minisztérium kérelmére indítható meg. Ez a rendelet a birodalom és a főkörmányzóság egész területére érvényes.

Angol nagytűz

Rómából jelenti a Rador: A brit tengerügyi hivatal csütörtöki hadijelentése szerint egy angol tengeralattjáró megtorpedózott és elsüllyesztett egy tízezer tonnás olasz cirkálót. Illetékes olasz körök ezzel a hírrel kapcsolatban kijelentették, hogy egyetlen tízezer tonnás olasz cirkálót nem süllyesztettek el és még kevésbé torpedóztak meg. A brit tengerügyi hivatal jelentése valószínűleg egy könnyű olasz egységre vonatkozik, amelyet a Földközi-tenger középső részén süllyesztettek el és amelynek elvesztését az olasz haderő főhadiszállása, szokás szerint, nyomban az április második hadijelentésben közölte. Ez a kis hajó az Olaszországban előírt hajóknak nevezett osztályhoz tartozik, de egyáltalában nem egy tízezer tonnás egység.

FORUM (Arad)

a nagyfilmek színháza. Tel. 20-10

Ma, a szezon legnagyobb filsikere!

Hazatérés

PAULA WESSELY — PETER PETERSEN — ATILA HÖRBIGER

Szívetek megrázkóztató cselekmény, amely egy drámai korszak alakulását, GUSZTÁV UCIC-KY egyedülálló alakítása és a német filmművészet kimagasló erőinek teljes odaadása felejthetetlen remekművé emelik ezt a csodás filmet.

Előadások: 3, 7.15 és 9.30-kor. Vasárnap: d. e. 11.30-kor matiné. 9. sz. O. N. C. UFA hirdető.

KÖVETKEZŐ MŰSOR!!!

Április 14-től, keddtől kezdődőleg!!!

A legfélszós német hadvezetőség bemutatja, a német és a szövetséges csapatok mindent elszóró hadigépezetét, MURMANSK-tól a KRIMI félszigetig, az

Oroszország elleni hadjárata

című dokumentális filmben.

Fordításokat

román, német és magyar nyelven, irodalmi és szakműveket, valamint egyéb irodalmi munkákat vállalok. Timisoara 11., S. Rađa Ku-u S. rianu 2

HIREK

Timisoara, (temesvári) szerkesztőség és kiadóhivatal:

L. Plosta Brătianu 3. Telefon: 28-10.

Aradon előfizetések, hirdetések és reklamációk Reclama hirdetőirodában, Eminescu-utca 8. Telefon: 17-11.

Aradi szerkesztő: Babuczay György.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön kézbesítéssel együtt egy hóra 110.— lei, negyed-évre 330.— lei, fél évre 650.— lei, egész évre 1200.— lei. Magyarországon havonta öt pengő, negyed évre 15.— pengő, fél évre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő. Egyes példány ára hétköznapokon 26 fillér, vasárnap 30 fillér. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendes előfizetési díj kétszerese.

Begapróbb ellenségeink

Amikor a tudomány a bacillusokat felfedezte, általános volt az a hit, hogy eljutottak a mikrokosmosz megismerésének legelső határáig. A tudósok is meg voltak győződve arról, hogy a bacillusoknál apróbb élőlények már nincsenek. A legújabb időben azonban megállapítást nyert, hogy vannak még végtelenül kisebb kórokozók is, amelyek a legnagyobb pusztítást vihetik véghez az emberek és állatok testében, a növényekben, sőt még az ásványokban is.

Ezek a végtelenül apró lények a vírusok, amelyek a közönséges górcső alatt nem lehet felfedezni, az elektron-mikroszkóp azonban már bizonyosságot szolgáltat létezésükről. Most már az volt a tudomány nagy problémája, hogy valóban élőlények-e, vagy pedig csak anyagok a vírusok? Az élőlény jellegzetessége, hogy növekszik, mozog és szaporodik. Mindezek az életmegnyilvánulások nem találhatóak fel a vírusokban, amíg azok elszigetelt állapotban vannak. Amint azonban bejutnak az emberi, állati vagy növényi szervezetbe, egyszerre hatalmas, sőt veszedelmes életképességgel tesznek tanúságot.

A vírusok, amelyek olykor nem nagyobbak, mint egy milliméter hétszázadmilliomod része, borzalmas pusztítást tudnak véghezvinni az emberi szervezetben. Ma már tudjuk, hogy ezek a gyermekparalízis, a száj- és körömfájás előidézői és számos jel arra vall, hogy más betegségek hátterében is eme végtelenül apró támadók lappanganak. A különbség bacillusok és vírusok között az, hogy a bacillusok a levegőben vagy másutt is szaporodhatnak, onnan is ragályosulhatnak, a vírusok azonban ilyen állapotban sem mozgásra, sem növekedésre nem képesek. Egyedül akkor veszik fel élőlény-jellegüket, ha élő szervezetbe jutnak, de akkor annál veszedelmesebb a hatásuk. A dohánylevél egy bizonyos betegségét például már az is előidézhetheti, ha a milligram-súlyának egy végtelen kicsiny töredéke jut bele. Emé anyag kicsinységét csak a következő számmal tudjuk érzékelteni: 0 000 000 000 01 milligram. Ilyen állapotban azután végtelenül gyors szaporodásnak indulnak a vírusok és bizonyos szöveteket képesek teljesen felulni. A tudomány azonban már felfedezte az egészséges eme legapróbb ellenségeit és valószínűleg eljön az idő, amikor éppen úgy legyűrjük őket, mint a bacillusokat.

— **A piemonti herceg — hadseregparancsnok.** Rómából jelenti a Rador: Mussolini kihallgatáson fogadta a piemonti herceget, aki április 15-vel átveszi az egyik olasz hadseregcsoport főparancsnokságát.

— **Robbanás Szuezen.** Stockholmból jelenti a Rador: Az egyik szuezi rakodóhelyen súlyos robbanás történt. Nyolc katona és huszonkét egyiptomi munkás meghalt, míg nyolcvan más személy eltűnt. A robbanás akkor történt, amikor lőszert raktároztak el az egyik hajón.

— **POLGAROK, IGYEKEZZETEK MEGTENNİ KÖTELESSÉGETEKET** az ország iránt, mint ahogyan a katonák a harctéren megteszik: Jegyezzetek visszatérési kölcsönt!

— **Román-spanyol testvériség.** Madridból jelenti a Rador: A szevillai sajtóegyesület helyiségében ünnepi fogadás volt Dimitrescu madridi román követ és más román személyiségek tiszteletére. Az ünnepségek román-spanyol testvéri jellege volt és azon kifejezésre juttatták a két nemzet közötti kulturális kapcsolatokat és az eszmények közösségét.

— **Olasz tiszték német kitüntetése.** Rómából jelenti: Mackensen római német nagykövet tegnap nyújtotta át több olasz tengerengyagnak és tengerész-tisztnak a Német Sasrendet a kardokkal. Az átadási ünnepségen jelen volt a német tengerészeti attasé és a Földközi tengeri tengerészeti állomás német parancsnoka is.

— **Ceylonban feloszlatták a kommunista pártot,** amely mindenki egyenlőségéért küzdött. A betiltásra azért került a sor, mert a párt négy tagja megszökött a fogházból.

TAKAREKOSKODJUNK A KENYÉRREL!

— **Elelmiszergyjek Chilében is.** Chile kormánya elhatározta, hogy az elsődrendű közszükségleti cikkekre vonatkozóan életbelépteti az adagolást. Adagolják a cukor, tea, kávé, vas, gumi és más cikkek szétosztását.

— **Meghalt Schuss tanár, aki kétszáznyolcvan nyelvet beszélt.** A tudós professzor, aki a stockholmi, oslói és kopenhági tudományegyetemek tagja volt, megiepő könnyedséggel sajátította el a különböző nyelveket. Szokatlan emlékezőtehetséggel rendelkezett és amit egyszer elolvasott, azt nem felejtette el sohasem. Husz éves korában már husz európai nyelven beszélt és irt, míg hetvenöt éves korában kétszáznyolcvan nyelvet ismert. Akkor beszűntette a nyelvtanulást és minden idejét a nemzetközi tudományos világ által neki ajándékozott villa egész első emeletét elfoglaló hatalmas és negyven ezer kötetet tartalmazó könyvtárában töltötte olvasgatással.

— **Földrengés a Fülöp-szigeteken.** A Fülöp-szigeteken heves földrengés volt, amely öt percig tartott. A földrengést legerősebben a Bataam-félszigeten érezték. A földlökések következtében számos helyen földcsuszamlás történt.

— **Tűzvész áldozata lett egy városrész.** San Salvador egyik kikötővárosában hatalmas tűzvész pusztított, amelyet nem sikerült megfékezni és így a város majdnem teljesen elpusztult. Kétezeröttszáz személy a tűz következtében hajléktalanná vált.

— **Siryalázások Craiovan.** A télen számos siryalázás történt a craiovai temetőken. Az elmúlt napokban a katolikus temető öre tett jelentést, hogy a sírokról eltűntek a fakesztek és ugyanakkor ismeretlen tettesek ellopták a levágott faágakat is. A tettesek kézrekerítésére megindult a nyomozás.

— **Öngyilkosság.** Iqret Aurel aradmegyei Lazari községbeli lakos Bradon, az erdőben az egyik fára felakasztotta magát és meghalt. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

— **A megvadult lovak balesetet okoztak.** Seurtu Iosif erdőkerülő a Hunedoara (Hunyad)-megyei Boj községből az országos vásárra igyekezett szekerekkel. Utközben a lovak megbokrosodtak és a szekeret egy mélységbe fordították. A szekeren ülő nő nem tudott idejében leugrani és a mélységbe zuhant. Súlyos sérüléseit Hunedoarán (Vajdahunyadon) kötötték be. Az erdőkerülőnek és a lovaknak semmi bajuk nem történt.

Hat millió nő mozgósítása

Pankhurst és társnői, a női emancipáció és tizedekelőtti előharcosai bizonyára nem úgy képzelték el a nők felszabadítását, amint az ma az Egyesült Államok stockholmi követének nyilatkozatából kiderül. A nyilatkozat szerint, nyilatkozat tegnap tett az újságírók előtt, washingtoni kormány májusban hat millió amerikai nőt mozgósít. Ezek legnagyobb részét hadianyaggyárakban alkalmazzák a férfierő pótlására. Azokat a nőket, akik repülőgépet tudnak vezetni, a parti repülőszolgálatban használják fel és ők fogják fenntartani az összeköttetést az Izlandban partra tett amerikai katonákkal.

MILLE-CHIARA-BATTI?

Estéknél a „Victoria”-bárban

— **Szent Antal-novéna Devan.** A devai római katolikus templomokban április tizennegyedikén kezdődnek meg a Szent Antal-novénák. A ferences kolostorban az ájtatosság megnyitó beszédet M. Száros atya, míg a csángó-telepi templomban Dömjtő atya tartja.

— **Függönyöket loptak.** A timisoarai (temesvári) református házban levő gyülekezeti teremből a húsvéti ünnepek alatt eltűnt két rövid fehér fodros függöny. Mivel tudják, hogy ki vitte el, felszólítják illetőt vagy azt, aki azokat megvette, hogy juttassa vissza a függönyöket, mert ellenkező esetben súlyos következményeknek teszi ki magát.

— **A devai római katolikus egyháztanács** gyűlése vasárnap, április 12-én lesz a Ferencrény kolostorban. Napirenden szerepelnek az egyházközséget érintő összes kérdések. A közgyűlésre az egyháztanács összes tagjait meghívták.

— **Spórolni muszáj...** Ezt a jelszót adta ki az amerikai termelésügyi bizottsága, amint a Német Törvényi Iroda Washingtonból jelenti. Eddig is kiadták mindenféle takarékosági rendelkezést, mert a gazdaság Amerikában sem minden felénkig tejföl és ott is nincsenek a nyersanyaghiány következményei. A legújabb rendelet szerint Amerikában ezentel csak egészséges női ruhákat szabad készíteni. Azt remélik, hogy ezzel évente egy millió méter szövetet, selymet, gyapjút takarítanak meg. A ruhák a leggyorsabbul lesznek és nem szabad semmiféle díszítést alkalmazni rajtuk.

— **Örjási tűzvész pusztított Spanyolország** Av tartományának Nara de Arevalo nevű helységében. A tűzvésznek több iskolapépület, a városháza és számos magánház esett áldozatul. Emberéletben nem esett kár.

— **A világ legnagyobb szürungyára.** A német tudósok új módszert dolgoztak ki a kiütéses tífusz elleni szürung nagymennyiségben való előállítására. Ezt az új tudományos módszert a Behring-üzem fogja a gyakorlatban végrehajtani és rövidesen felfejtik Lembergben a világ legnagyobb szürungtermelő intézetét, amely sikeresen fogja leküzdeni ezt a veszedelmes betegséget.

— **Öngyilkosság denaturált szeszszel.** Ionita Elena negyvennyolc éves fővárosi lakosnő öngyilkossági szándékkal ragyobb mennyiségű denaturált szesz ivott és mire tettét észrevették, már halott volt.

— **Leégett üvegyár.** Targovisteből jelenti, hogy ott egy munkás vigyázatlansága folytán tűz keletkezett a Stegurov és Boghici tulajdonát képező üvegyárban és elhamvasztotta a berendezés legnagyobb részét. A kár meghaladja a százötvenezer leit.

— **A borbélyok új díjazása Devan.** Dragan G. dr. devai polgármester előkötetével ülést tartott városi tanács, amelyen többek között megállapították a borbélyok által végzett munka maximális árát. Eszerint a géppel történő hajvágás ára 20 lei, a kézzel történő 20 lei, a borotválás és hajvágás 30 lei, a borotválása 30 lei, hajmosás 30 lei, tartós onduálás 350 lei, vizondulálás 50 lei, vasondulálás 40 lei, a festés 200 lei és manikűr 35 lei. A devai városi tanács ezenkívül a kosárfonók készítményeinek árát ötven százalékkal felemelte.

— **Kétezer éves pénzek.** Durazzóban az ásás alkalmával a régi Róma pénzéből jelentős mennyiséget találtak. Összesen 3953 darab ezüst pénz került felszínre tizenkét és fél kilogram súlyban. Ezek a pénzek tizenhét és fél évszázadig voltak a föld alatt. Pénzeket ugyyszólván az összes római császárok alképei láthatók, de a császárnék és a császári család más tagjainak képei sem hiányoznak. Traian császár idejéből 859 darab ezüstöt találtak. Van két bronz pénz is, ezek azonban a föld alatt nagyon megrongálódtak. A régi pénzeket a tiranai nemzeti muzeumban helyezik el.

AROMONZI
ARAD

Szenzáció!

Ma szombattól kezdve kerül bemutásra
HARRY PIEL grandiózusa kiállítású
izgalmas kalandfilmje ::

Szenzáció!

Emberek, Állatok, Szenzációk
a legjobb és legújabb film, kizárólag az

ARO-moziban (volt Central) Arad. Telefon 24-45

Tolongák-ek elkerülése végett délelőtt 11 órától jegyelővé. Előadások naponta 3, 5, 7-15 és este 9-30-kor. Kedvezményes és szabadjegyek szombaton és vasárnap nem érvényesek

— **Román katonák husvétja Prágában.** Prágából jelenti a Rador: A husvéti ünnepeken a prágai körzetekben ápolat hat lábadozó román katonája a román konzullal, a konzulátus személyzetével és a román olónia tagjaival résztvevett az ünnepi istentiszteleten, melyet nagy papi segédlettel a püspök tartott. Az istentiszteleten az egyházi énekkar román egyházi népeket adott elő. Az istentisztelet után a katonák és a klerus tagjai a konzulátuson a román hagyományok szerint ünnepelték a husvétot.

— **Fehérvasárnapi istentisztelet az evangélikus templomban.** Vasárnap délelőtt tizenegy órakor a timisoarai (temesvári) evangélikus templomban, arra aló tekintettel, hogy Lányi Pál teológusnak a főiskolára kell visszatérnie, helyette Schemmel Viktor alkész hirdeti az Igét.

— **Dragsina község ajándéka a háborus sebesülteknek.** Dragsina Timis (temesmegyei) községben a tanító kezdeményezésére iskolai ünnepélyt rendeztek ennek jövedelmét a sebesült katonák segélyezésére fordították. Ugyancsak a tanító kezdeményezésére ünnepélyt rendeztek, melynek eredményeként 118 darab kalács, huszonöt kiló sütemény, százhetven darab bors és ötszáz cigareta gyűlt össze. Az adományokat a timisoarai (temesvári) piarista liceumban elhelyezett sebesültek között osztották szét.

— **Michelangeli világhírű zongoraművész hangversenye.** Egy új Liszt Ferenc született Michelangeli zongoraművész — mondotta Cortot tanár, a nagy angversenyművész. A zenei világban sokszor hatalmas meglepetések adódnak. Ez azért van, mert a nagy zenei tehetségek nem járják a középszerűség megszórt utját. Így történt ez Michelangeli is. Diadalmas karrierje valóban egyedülálló. Már nyolc éves korában hegedülni tanult és tanárai a legnagyobb jövőt jósolták számára, amikor átpártolt a zongorához tizenhét éves korában díjat nyert a nemzetközi zongoraversenyen. Karrierje akkortól kezdve rohamosan ivelt felfelé és ma mint egyedülálló csillag áll a művészi égitelen. Ez a fiatal, nagyszerű zongoraművész Timisoarara (Temesvárra) is ellátogat és a zené kedelő közönség még ebben a hónapban résztvehet hangversenyén.

— **Unitárius konfirmáció és urvacSORAOSZTÁS.** A timisoarai (temesvári) unitárius egyházközség előljátsága értesíti híveit, hogy április 12-én, vasárnap délután 5 órakor a Luther-téren levő lutheránus templomban istentisztelettel egybekötött konfirmációs ünnepély és urvacSORAOSZTÁS lesz, melyre az egyház tagjait és vendégeket szeretettel meghív. Az istentiszteletet Barabás Miklós aiudi (nagyenyedi) unitárius esperes tartja.

— **Uj bradi szolgabíró.** Az áthelyezett Popa Theorge volt bradi szolgabíró helyébe Pop N. került funedoararól (Vajdahunyadról).

— **Lopás miatt elítélt vasutasok.** A hunedoarai vajdahunyadi törvényszék Sovaru Gheorge volt vasuti raktárnokot három évi, Rapean vasuti munkást két évi, Ciocan Aurel vasuti őrt és Groza N. vasuti munkást egy-egy évi fogságra ítélte, mert az egyik épülőfélpályán levő vasuti pályatest építkezési anyagából jelentős mennyiséget elloptak.

— **Az egyiptomi munkásoknak tilos gyűlést tartani.** Nahad pasa, Egyiptom miniszterelnöke rendeletet adott ki, amely megtiltja a munkásoknak a gyűlést és a bérharcot. Ugyanez a munkásokat elszólították kiáltványban, hogy panaszaiikkal forduljanak az illetékes munkügyi bizottsághoz. Az ilyen rendelőket nem tartják be, haditörvényszék elé kerülnek.

— **Előzetes katonai kiképzés Braziliában.** Braziliában kötelezővé tették a középiskolákban az előzetes katonai kiképzést.

— **Anyakönyvi hírek.** Születtek Timisoara (Temesvárott): Biernbaum József kereskedősegéd fia Ewald, Istrate Ioan műszerész fia Vasile, Zompori István asztalossegéd leánya Ildikó. Házasságot kötöttek: Chambre András szabósegéd és Vogel Mária, Halapi Károly péksegéd és Nagy Eszter, Kapcsos Mihály dr. állatorvos és Ströbl Katalin. Meghalt: Gáspár József 35 éves cipész, III. kerület, D. Balasa-utca 2. szám.

— **A kenderfonal zárolása megszűnt.** Timisoara (Temesvár) város vezetősége közli az érdekeltekkel a minisztérium határozatát, amely szerint a kenderfonal feloldották a zárolás alól.

— **Ismeretlen holttest a folyóban.** Az aradi csatornyánál közelében a Maros 55—60 év körüli, egyszerűen öltözött asszony holttestét dobta partra. Ruhájában semmilyen iratot nem találtak és így kiletét még nem sikerült megállapítani.

Rommel tábornok erőteljes offenzívát indított Afrikában

Berlinből jelenti a Rador: Angliából származó hírek szerint Rommel tábornok erőteljes offenzívát indított az északafrikai fronton, amelytől rövid idő alatt fontos eredmények várhatók. Hivatalos német körök ezzel kapcsolatban hangoztatják, hogy Líbiában a harcok seholsem lépték túl a front megszokott vonalát. Ami a német repülőknél Málta szigete ellen intézett sorozatos támadásait illeti, Berlinben kijelentették, hogy a megismételt légitámadások nem készítik elő a szigeten való partraszállást, hanem csupán azt a célt szolgálják, hogy lehetetlenné tegyék az angolok számára ennek a tengerészeti és légi támaszpontnak a használatát.

A Kercs-félszigeten visszautasították a szovjet csapatok támadásait

A német vezérfőhadiszállásnak pénteken délelőtt kiadott hivatalos jelentése szerint a Kercs-félszigeten az ellenségnek erősebb, a légiertől és páncélosoktól támogatott támadásait visszautasították. A bolsevisták véres veszteséget szenvedtek. A németek ötvénhat ellenséges páncélost megsemmisítettek és huszonhatot harcképtelenné tettek. A front többi részén a német csapatok támadásai helyi eredményeket hoztak. A német repülőek egy hadászati szempontból fontos hidat tönkretettek.

Anglia nem tud újabb hajókat küldeni Keletáziába

Az angol hírszolgálat és a londoni rádió komoly csapásnak minősíti a két cirkáló elvesztését. A Reuter-ügynökség szerint a két cirkáló egyenként tizen tonnás egység volt és fedélzetükön nyolc darab nyolc hüvelykes ágyú volt, ezenkívül

hajító szerkezettel három repülőgép is felrepülhetett fedélzetükről.

Az angol flotta ezáltal két rendkívül harcra képes egységgel csökkent. Ez annál súlyosabb, mert az angol tengernagy hivatal nem tud újabb hajókat küldeni

Keletáziába. Az angol flotta két arcvonalon küzd és ezeken a harcokon minden ereje le van kötve.

AZ UTAZÓ GENERÁLIS

Stockholmból jelenti a Rador: Londoni közlés szerint a Daily Telegraph című lap azt írja, hogy a jelenleg Londonban tartózkodó Marshall tábornok, az Egyesült Államok haderejének vezérkari főnöke látogatást akar tenni az egyiptomi brit főhadiszálláson és utána Moszkvába utazna.

A kenyér Isten adománya. Becsüljük meg, takarékoskodjunk vele!

— **Amnesztia Horvátországban.** Zágrábból jelenti a Rador: A független Horvátország megalapításának évfordulója alkalmából általános amnesztiában részesítettek mindazokat, akiket a rendes vagy különleges bíróságok ítéltek el.

— **Leégett cukorkaraktár.** Bucurestiből jelenti a Rador: Az elmúlt éjszaka félkettőkor nagy tűz támadt a Kandia cukorkaraktár bucarestii raktárában. A tűz által okozott kár meghaladja a félmillió leit.

— **Konfirmációi ünnepély az aradi evangélikus templomban.** Az aradi evangélikus egyházközség vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel tartja ifjúságának konfirmációját, mely alkalommal urvacSORAOSZTÁS is lesz. A konfirmáció vizsga ma, szombaton délután 4 órakor lesz a templomban. A konfirmációi ünnepség alkalmából az ünnepi istentisztelet perselygyűjtése és ofertóriuma a kerületi gyámintézet céljait szolgálja. Vasárnap délután 5 órai kezdettel az aradi evangélikus nőszövetség, saját helyiségében a megkonfirmált ifjúság részére a leányegylet bevonásával szeretetvendégséget rendez.

— **Adományok.** A fratelliai (ujkisdai) gyermekotthon részére újabb a következő adományok folytak be: P-né Sz. E. 500 lei, P. V. 1000 lei, Olasz Károly kereskedő Deta (Detta) 300 lei, Majláth István 500 lei, Madarász Józsefné tíz kilogramm liszt, Csekme Tamás kása és ruhák, P-né Sz. E. tíz nyers, huszonkét himes tojás, cukorka, teásütemény és mákos kalács. A gyermekotthon vezetősége ezután is köszönetet fejezi ki Krisztusnak ama mondásával: „Ha jót cselekedtek egyvel az én legkisebb atyámfiai közül, én velem cselekedtetek meg”. — A dr. Kakuk napközi gyermekotthon javára Szent Tádé nevében a lapunk kiadóhivatalában 200 leit adományoztak.

— **Elfogott szökevények.** Portarescu Ioan és Velicu Nicolae elítélt fegyveresek, akik a siboti munkatáborban dolgoztak, megszöktek. Néhány nap előtt az egyik cugiri (kudzsi) lakos jelentést tett a csendőrségnek, hogy két fegyverruhába öltözött egyén kifosztotta. A csendőrség ekkor a fegyveresek üldözésére indult és sikerült őket elfogni. Mindkettőt átadták az aiudi (nagyenyedi) fegyháznak.

— **Guatemálában államosították a kauszalkereskedelmet.** A jövőben a kauszok kivitele csak az állam külön engedélyével lehetséges. (Rador.)

— **Halálra gázolta a tehérgépkocsi.** Az Arad melletti Sagul (Németség) községben halálos autógázolás történt. Egy aradi tehérgépkocsi, amelyet Pásztor János vezetett, elütötte Wagner Erzsébet hat éves süketnéma leánykát, aki szörnyethalt.

Szép kis rendőrség

A Német Távirati Iroda washingtoni jelentése szerint a newyorki rendőrség csunya botrány központjába került. Az államügyész nem kevésebb, mint negyvenkilenc rendőrtiszt ellen tett feljelentést megvesztegetés miatt. Ezek a jó emberek ugyanis a tiltott szerencsejátékok klubjainak szindikátusától hallgatási pénzt kaptak és fogadtak el. Megállapítást nyert, hogy egy-egy rendőrtiszt évente egy millió dollár hallgatási pénzt kapott.

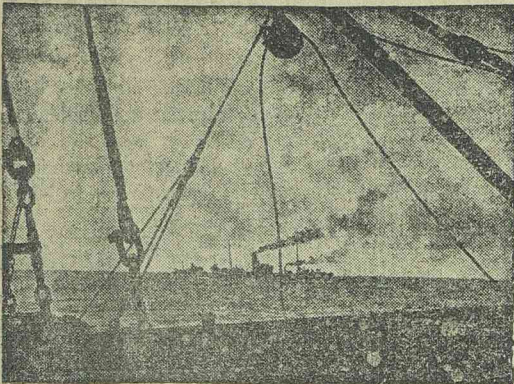
— **A kanadai állampolgárok katonai szolgálata.** Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban élő kanadai állampolgároknak megengedték, hogy szülőhazájuk hadseregében teljesítsenek szolgálatot.

— **Erdélyi írók Kassán.** Budapestről jelentik: A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság részvételével Kassán irodalmi est volt. Az erdélyi írók nevében Kemény János báró mondott bevezető beszédet, majd az erdélyi írók műveiből olvastak fel és a műsört több zenei szám is tarkította. Az erdélyi irodalmi estnek igen nagy sikere volt.

— **Az angol ifjúság irtózik a felelősségtől.** Genéből jelenti a Rador: Londoni közlés szerint Miss Barker, Nagybritánia egyetlen női fogházigazgatója, a nők nemzeti ligájának küldöttsége előtt beszédet mondott és ebben többek között kijelentette, hogy az angol fogházakban jelenleg őrizet alatt tartott nők száma a megszokottnak kétszerese. Hangoztatta, hogy az ifjúság nevelésénél súlyos hibák történtek. Az angol ifjakat nem nagyon futi a vágy, hogy valamilyen felelősséget vállaljanak magukra. Az életet inkább csak önmagukért élnek. Aggodalmat keltő, hogy a fogházak lakói egyre gyarapodnak és jellemző az is, hogy a női foglyok között nemcsak a szegényebb osztályhoz tartozók vannak, hanem a felsőbb körökhöz tartozó nők is.

Ügyeletes gyógyszerháza

Szombaton, április 11-én Timisoaran (Temesvárott) a következő gyógyszerházak tartanak éjszakai szolgálatot: Belvárosban a Bratianu-téren levő Götz gyógyszerház, Gyárvarosban a Traian-téren levő Kigyó gyógyszerház, Erzsébetvárosban a Miron Costin-utca sarkán levő Merker gyógyszerház, Józsefvarosban a Preyer-utcában levő Neurohr gyógyszerház, Mehalaban a Corvin, Fratellian (Ujkisdán) a Panajoth és Freidorfon az Eremici gyógyszerház.

Német aknavetők hajók a tengeren

Fehérek, félvérek, japánok, kínaiak és filippinok élete a Hawaii-szigeten

A népesség összetétele szempontjából a Hawaii-szigetek a világ egyik legérdekesebb része. A sziget csodálatos szépsége és az értékes ültetvények a különféle fajok számtalan népcsoportját vonzzák oda. Ezek mindegyike — részben már több generáció óta — éli társadalmi, életani, gazdasági és kulturális szempontból sajátos életét a Hawaii-szigeteken, amelyek oly módon a világ egyetlen ültetvény-gyarmatához sem hasonlíthatók. Az európaiaktól Hawaiiba hurcolt betegségek a gyenge ellenállóképességű benszülöttek számát igen nagy mértékben csökkentették. Az első hawaii népszámláláskor, 1832-ben 124.049, 1930-ban 22.636 volt már csak a benszülött hawaii népesség száma.

A múlt század közepén kezdtek a szigeteken cukornád-ültetvényeket létesíteni. Ekkor döböntek arra, hogy a rohamosan csökkenő népesség elégtelen az ültetvények megmunkálására. 1852-ben mintegy 700 kínai kilit szerződtek Kantonból az európai ültetvényesek. Ezzel kezdődtek a tömeges bevándorlások.

Az első japán csoport 1885 februárjában érkezett a szigetekre: 639 férfi, 156 nő és 103 gyermek. Még abban az évben újabb 988 japán telepes érkezett Hawaiiba. A múlt század végén és századunk elején a japán munkások bevándorlása egyre emelkedő arányokat öltött. Csúpan 1899-ben több mint 26.000 japán érkezett Hawaiiba.

1907-ben Washington és Tokió között megállapodás jött létre (Gentlemen Agreement), amelyben a japán kormány kötelezte magát, hogy japán munkásoknak Hawaiiba és az Egyesült Államokba való kivándorlását nem engedélyezi. Az 1908. év elején tehát megszűnt a japán munkások Hawaiiba történő özönlése. 1938 október 1-én 151.850 volt a japánok száma Hawaiiban. Ebből 78.830 férfi és 73.020 nő. A japánok tehát, mint legnagyobb számú népcsoport, az össznépességnek 38 százalékát teszik.

Japánok és a többi népcsoport között a házasságkötés nagyon ritka: 1932—1934-ig a vegyesházasság a japán házasságkötések között Honoluluban csupán 4,1%-ot, a Hawaii-szigetek többi részén 5,9%-ot tett. Az ilyen vegyes házasságok japán férfiak és hawaii vagy félvérek, leányok, valamint japán nők és európai, kínai vagy filippinó férfiak között a leggyakoribbak. Vegyesházasságra leginkább a legelső népréteghez tartozó japánok lépnek.

Gazdasági téren a hawaii japánoknak nagy nehézségeik kell megküzdniük. Eleinte csak az ültetvényeken dolgoztak. Később, amikor a gazdasági élet egyéb ágaiban is el akartak helyezkedni, a legjobb helyeken kínaiak és filippinók voltak. Fáradságtalan törekvéssel sikerült a gazdasági életben tért hódítaniuk. Jelenleg a hawaii bankok és magánvállalatok személyzetének legnagyobb része japánokból áll. A japánok ezek közül megbízható gépjárművezetők és uralági inasok.

A hawaii japánoknak sok gazdasági és karitatív szervezete van. Ezek a Japánból érkező honfitársait azonnal gondozásba veszik és munkához juttatják. A japánok vallási élete is példás. Ahol csak japánok élnek a szigeteken, mindenütt vannak templomok. Különösen a buddhista templomok száma nagy Hawaiiban. De szép számmal élnek keresztény japánok is a szigeteken, leginkább Honoluluban. Keresztény japán papok vezetik a missziómunkát. A japán nyelv tanítását is a keresztény japán papok által vezetett nyelviskolák látják el. A hawaii japán gyermekek ezekben az iskolákban tanulják anyanyelvüket, hazájuk irodalmát és történelmét. Így ezek az iskolák óvják meg a második és harmadik generáció kis japánjait az amerikanizálódás ellen.

SPORTTESEMÉNYEK

Kitünő a csapatszellem a Chinezu.-CAMT-ban

Csütörtökön nagy edzést tartott a Chinezu.-CAMT, amelyen valamennyi játékos, az esős idő ellenére is, megjelent. Az edzés után vacsorát kaptak a játékosok annak jutalmául, hogy a husvéti körmerkőzésen jól szerepeltek és minden tőlük telhetőt megtettek. A fehér asztal mellett baráti hangulatban megbeszéltek a legutóbbi mérkőzéseik eseményeit, a felmerült hibákat megvitatták és megállapítható, hogy itt is hasznos munkát végeztek. A csapat szelleme kitünő. A játékosok fogadkoztak, mindent megtesznek annak érdekében, hogy vasárnap az UDR ellen győzelmesen kerüljenek ki a várható nagy küzdelemből. Bár itt kettőn áll a vásár, hiszen az UDR is

minden bizonnyal teljes erejével azon lesz, hogy hírnevét megőrizze, mégis az az érzés lett urrál a lenlövőkön, hogy a Chinezu.-CAMT játékosainak a moly elhatározása valóra is válik.

Itt írjuk meg, hogy a szövetség ez alkalommal helyt adott a Chinezu.-CAMT kérelmének és

a mérkőzés délután négy órakor kerül előtérre

a Banatul-pályán. A nagy küzdelmet ígérő találkozó osztatlan érdeklődést keljt Timișoara (Temesvári) sportszerető közönségének körében és bizonyára számtalan közönség előtt zajlik le ez az igen fontos bókoni mérkőzés.

A külföldi labdarugás eseménye lesz a vasárnapi német-spanyol mérkőzés

Hónapok óta tartó előkészületek előzik meg a vasárnapi berlini német-spanyol labdarugó mérkőzést. Mindkét ország válogatottai a kisebb jelentőségű mérkőzések sorával készülődtek erre a nagy mérkőzésre. A német válogatottak több hetes edzőtáborozáson vettek részt Herberger birodalmi edző vezetésével. Nem esoda, hogy ez a lázas készülődés a közönségre is átcsapott és

a 120.000 főnyi közönséget befogadó olimpia-stadion minden jegye elfogyott.

A német válogatott bő kerete mindjobban szűkült és ma, amikor e sorokat írjuk, a következő játékosok alkotják a szűkebb keretet, amelyből a vasárnapi csapatot összeállítják: Jahn (Berlin), Deyhle (Stuttgart) — Janes (Düsseldorf), Immig (Stuttgart), Millar (Hamburg) — Schmeisser (Dessau), Rohde (Hamburg), Kitzinger (Schweinfurt) — Dörfel (Hamburg), Decker (Bécs), Conen (Stuttgart), Wilimowski (Chemnitz), Walter (Kaiserslautern), Durck (Bécs).

A spanyol csapat összeállítása a legutóbbi közlés szerint ez: Espanol — Matoré, Tenoi — Gabilonda,

German, Mateo — Epi, Alonso, Mundo, Campos, Erlita. A csapatból hiányzik a félelmetes hírű Oceja hátvéd, aki a spanyol-francia mérkőzésen megírta, de hiányzik az eredetileg beállított jobbösszekötő Herevita is, aki ugyancsak sérült.

A vasárnapi nagy mérkőzés kimenetele elé ne csak a két érdekelt országban tekintenek nagy érdeklődéssel, hanem a többi európai államban is.

A spanyolok ugyanis a labdarugást művészi tőkélyre emelik,

de ennek megfelelően szeretik a játékosok a labdarugást maguknál tartani, amiért gyakran elakad az összejátékuk. Ezzel szemben rendkívül gyorsak a német szakkörök véleménye azonban az, hogy a labda gyorsabb a leggyorsabb spanyolnál is

és a spanyol játékmódor ellenszeréül a németek szívesen szeretik, a gyors és pontos adogatást, valamint a kioldozószellemet tartják a leghatasosabbnak ezeknek birtokában bizalommal tekintenek a mérkőzés kimenetele elé.

A vasárnapi timisoarai (temesvári) barátságos műsor

Vasárnap Timișoaran (Temesvárott) a nagy érdeklődéssel várt Chinezu.-CAMT—UDR Basarabakupa bajnoki mérkőzésen kívül még három barátságos mérkőzést is bejelentettek a kerületi bizottságnál. A Chinezu.-CAMT—UDR mérkőzés előtt a vendéglátó ifjúsági csapata a Vulturii első csapatával méri össze erejét. Ez a mérkőzés délután két órakor kezdődik. Az Electrica-pályán is kettős mérkőzés lesz: négy órakor a Ripensia a Progresul csapatával,

míg utána az Electrica a Banatul együttesével méri össze erejét.

Rádió

SZOMBAT, APRILIS 11

București: 6.55 Hírek, hanglemek. 11.30 Katonai rádióposta. 12.30 Hanglemek. 12.50 A falu órája. 13.50 Német nyelvű hírek. 14. Rádióhíradó. 14.20 Hanglemek. 14.30 Sebesültek órája. 15.30 Munkás-műsor. 16.10 Gyermekek felőrá. 17.50 Német nyelvű hírek. 18. Zenekari hangverseny énekszámokkal. 19.15 Ének. 20. Hírek. 20.10 Ének. 20.40 Előadás. 21. Zenekari hangverseny. 22. Hírek, sport. 22.20 Kávéházi zene Brassóvból (Brassóból), 23.20 Hanglemek.

Radio Moldova: 13. Hanglemek. 13.20 Hírek. 13.30 Hanglemek. 14. Hírek. 14.20 Harmonikazene. 14.35 Hanglemek. 18.30 Hegedűjáték. 19. Karének. 19.15 Előadás. 19.30 Hanglemek. 20. Előadás. 20.15 Énekhangverseny. 20.30 Hírek. 20.40 Hangverseny. 21.10 Dalok. 21.30 A hangverseny folytatása. 22. Hírek. 22.20 Hanglemek.

Budapest I: 6.40 Torna. 7. Hírek, hanglemek. 10. Hírek. 10.15 Szórakoztató zene. 11.20 Hárfahangverseny. 11.40 Muzéumismertetés. 12.10 Szalonzene. 12.40 Hírek. 13.30 Bajtársi szolgálat. 14. Cigányzene. 14.30 Hírek. 15.20 Művészlemek. 16.10 Ifjúsági rádió. 16.45 Hírek. 17.15 A Kemény Zsigmond irodalmi társaság műsoros előadása. 18. Tánzene. 18.35 Körösi Csoma Sándor emlékest. 19. Hírek. 19.20 Cigányzene. 19.50 Hangképek innen-onnan. 20. A három Erkel című rádióbránd. 21.40 Hírek. 22.10 Helyszíni közvetítés a Magyar Filmirodából. 23. Idegen nyelvű hírek. 23.25 Hanglemek. 24. Hírek.

Budapest II: 17.15 Tánzene. 17.45 Felolvasás. 18.10 Hegedűjáték. 18.35 Mezőgazdasági előadás. 19.

Hanglemek. 20. Hírek. 20.20 Felolvasás. 20.50 Palimre énekel. 21.20 Felolvasás.

VASÁRNAP, APRILIS 12.

București műsora lapzártáig nem érkezett meg.

Budapest I: 8. Hanglemek. 8.45 Hírek. 10. Formátus istentisztelet. 11. Egyházi ének és szentiszéd. 12.15 Ifjúsági félóra. 12.55 Zenekari hangverseny. 13.45 Hírek. 14. Hanglemek. 15. Mezőgazdasági előadás. 15.45 Karének. 16.10 Egészségügyi kalendárium. 16.20 Indulók. 16.40 Barangolás a Bakorban. 17. Hírek. 17.20 Magyar dalok. 18. Elbeszélés „Kesztyűs kézzel” címmel. 18.20 A német birodalmi kivánsághangverseny egyrészenének közvetítése. Hírek. 19.20 A rádiózenekar hangversenye. 20. Hangképek a vasárnapi sportjáról. 20.45 A Tilinkó mű francia pástorjáték. 21.40 Hírek. 22.15 Nóták. 23. Idegen nyelvű hírek. 23.25 Hanglemek. 24. Hírek.

Budapest II: 11.15 Cigányzene. 12.15 Zenekari hangverseny. 13. A Rigoletto című opera közvetítése. 18.20 Magyar szerzők világhírű művei. 19.30 Beszgetés a táncról. 20. Hírek. 20.25 Zenekari hangverseny.

Lelkihangkorlatok

a magyar ifjúság részére a belvárosi

plébániatemplomban

Leányoknak: Minden este fél 8 órakor.
Ifjaknak: Minden este fél 9 órakor.

KÖZGAZDASÁG

Amerika munkássága a bolsevizálódás útján

Az amerikai acéltröszt furcsa biztosítási üzlete

Néhány hónappal ezelőtt a világsajtó részletes mertetésekben számolt be az amerikai munkásság trójaközölgalmairól. Amerikának még a háboruba való belépése előtt történt, hogy az „United Steel Works” alabamai szénbányáiban és ezt követően más amerikai szénmedencékben is a bányászok tizezrei ültették be a munkát, mivel az üzemek nem mutatnak készület arra, hogy a jövőben kizárólag csak a bányászszakszervezet tagjait foglalkoztassák. A szakszervezetek azonban követelésüknek, a szakszervezeti monopólium bevezetésének nem tudtak érvényt szerezni. Roosevelt elnök azt a forradalmi kívánást, mely a szakszervezeteknek az üzemek vezetésében egyenjogúságot biztosított volna, azzal az indoklással utasította el, hogy

a munkásságnak szakszervezetekbe való kényszerítését nem lehetne összeegyeztetni az amerikai szabadságideálakkal

a legfelső egyeztető bíróság, a National Defence Mediation Board ugyancsak a merev elutasítás állásponjtjára helyezkedett.

Időközben az alsóház Smith képviselő kezdeményezésére törvényjavaslatot fogadott el, amely bevezette a kényszerrevezetést és a sztrájkjogot a döntőbírói ítéletet követő hatvan napos várakozási idő letelte utánra korlátozta, de ekkor is csak abban az esetben, ha a munkások többsége a kormánylenőrzése mellett megejtett titkos szavazáson dönt ellente. Ezenkívül a törvény a „closed shop”, a szakszervezeti monopólium követelését végleg törvénytelennek minősítette, a sztrájkkörök kiállítását príatózásoknak vette alá, a szakszervezeteket pedig nyilvános számadásra kötelezte. Ezek szerint tehát a szakszervezetek teljes vereséget szenvedtek.

munkásszervezetek a törvény elfogadását a képviselőház nyílt hadüzenetének nyilvánították, a sztrájkállamok azonban azóta elülttek.

Az amerikai munkásság osztályérdekeit eddig két egymással vetélkedő csucsszervezet képviselte: a „Congress of Industrial Organisation” (CIO) és az „American Federation of Labour” (AFL). Az egyással harcoltak vívó testvérszervezeteket elvi ellentétek tüzeltek csatára. A CIO annak az álláspontnak ölt a képviselője, hogy az egyes iparágak tanulatlan munkásait is egységes szakszervezetbe kell tömöríteni, míg a AFL csak a tanult szakmunkásság megvezetését tartotta kívánatosnak.

Amerikában nemcsak a sztrájkok ültek el, hanem ez a két szakszervezeti csoport is elásta a csatárdot. Eppen a legharcosabb szemlémű munkásvezér, John Lewis, a CIO névleg ugyan visszalépett, valójában azonban továbbra is tekintélye és hatalma birtokában maradt vezetője ajánlatot tett a AFL-csoportnak az egyesülésre. William Green, a AFL elnöke észnek nyilatkozott a tárgyalásokra és a Gallup-féle próbaszavazása szerint a szakszervezetekben ömörült munkásság hetvenegy százaléka is az összevadás mellett foglalt állást. Hogy mi a célja a tervezett egyesülésnek, nem nehéz kitalálni. A kormány s a nagytőke megnyugtására a két munkásvezér üveikhez intézett kiáltványában nem feledkezett ugyan meg a munkásság győzelmi akaratának és a nemzeti egység szükségességének hangoztatásáról, le egyben afelől sem hagyott kétséget, hogy elérkettnek látják az időt a munkásság nagy céljainak egyesült erővel való kivívására.

Az amerikai munkásság tehát újból esatára indul a „big business” ellen és az első kört — hogy amerikai kifejezéssel éljünk — már meg is nyerte.

Nelson termelésügyi miniszter rádióbeszéde, melyben felszólította a munkaadókat, hogy a munkavállalókkal alakítsanak közös üzemi bizottságokat, annyit jelent, hogy az üzemek vezetésében ezentul a

munkásoknak is lesz határozati joguk, vagyis a munkásság eddigi küzdelmeinek főcélját, a tőkével való egyenjogúságot legalább is elvileg máris elérte — mielőtt a két vezető szakszervezet egyesülésének végrehajtására sor került volna. Semmi sem mutathatná jobban a két szakszervezeti csoport együttműködésének óriási súlyát, de egyben a Moszkvával való szövetkezés nyomában járó bolsevista befolyás megerősödését is: Az amerikai kormány váratlan engedékenysége kétségtelenül nemcsak időbelileg, hanem okozatiilag is összefüggésben van azzal, hogy az angol hadiüzemek egy részében már jóval Nelson kezdeményezése előtt megállapították az ugynevezett „gyári klubokat”, azaz üzemi bizottságokat. Azzal, hogy az amerikai munkásság angol sorstársainak vívmányai mögött nem akar elmaradni, az amerikai kormány is tisztában lehetett és talán nem is cselekedett helytelenül, amikor harc nélkül megadta az elkerülhetetlen engedményt. Ilyenformán

Spanyol—román gazdasági tárgyalások. Madridból jelentik, hogy román gazdasági küldöttség érkezett a spanyol fővárosba. A bizottság a spanyol—román gazdasági kapcsolatok érdekében folytat majd tárgyalásokat.

A telekkönyvileg megterhelt házak adócsökkentése. Az adótörvény értelmében a telekkönyvileg megterhelt házak adójának csökkentését lehet kérni. A kérvényeket május tizenötödikéig lehet benyújtani és azokhoz csatolni kell a telekkönyvi kivonatát és annak a hitelintézetnek a bizonylatát, melynél a kölcsönt folyosították, hogy az adósság még fennáll.

Fizetési utalványok a mai napig válthatók be. A timisoarai (temesvári) pénzügyigazgatóság közli az érdekeltekkel, hogy az 1941—42. költségvetés számlájára kiadott fizetési utalványok kifizetésének határidejét a mai napig bezárólag meghosszabbították. Akiik ma nem veszik fel a pénzt, azoknak megsemmisítés céljára visszaszolgáltatták az utalványt.

Adóvállomások beadásának határideje. Bucurestiből jelenti a Rador: Április 15-ig kell beadni az 1942—43. pénzügyi évre szóló adóvállomásokat, amelyeket ipari és kereskedelmi vállalatok, társas vagy egyéni cégek, iparosok és gyárosok stb. kötelesek benyújtani. Ugyanakkor jár le a vagyon újraértékelése útján végrehajtott tőkeemelés céljára engedélyezett határidő. A proporcionális bélyegilleték befizetését a tőkeemelés kimondó közgyűléstől számított tizenöt napon belül kell lefizetni.

Lugojon (Lugoson) megnyílt a Hangya fogyasztási szövetkezet. A Magyar Népközösség vezetőségének kezdeményezésére ez év január 25-én tartott közgyűlésen Lugojon (Lugoson) is megalakul a Hangya fogyasztási szövetkezet. A szövetkezet vezetősége a következőképpen alakult: igazgatósági elnök dr. Litsek Zoltán, ügyvezető igazgató Csontos Gyula, igazgatósági tagok Mohiló Aladár, Székely Gusztáv és Udvardy Gergely. A felügyelő bizottság tagjai Arató Andor, dr. Ábrahám Béla, Péntek Sándor, Benkő István, Majoros József és Mike Sándor. A szövetkezeti intézet a bétérszített alapszabályokat jóváhagyta és így április 2-án Lugojon (Lugoson) a Ferdinánd király-utca 20. szám alatt megnyílt a Hangya fogyasztási szövetkezet üzlete.

Nincs keletje az egyiptomi hagymának. Isztambulból jelentik, hogy Egyiptomban az új termésből származó első ezer zsák hagymát nem tudták eladni. Ennek az az oka, hogy hajótér hiányában az angol rendeléseket törölték.

Mezőgazdasági géphoocsivezetők iskolagépei adómentesek. A mezőgazdasági gépek és szállító eszközök motorizálására vonatkozó tervnek minél nagyobb mértékben való végrehajtása érdekében szükségesnek mutatkozott eme gépek vezetésére és karbantartására megfelelő soffőr és mezőgazdasági gépész kiképzése. Ennek érdekében eddig harmincöt soffőr és két mezőgazdasági gépész iskolát létesítettek. Az iskolák által használt gépeket most külön rendelet-törvénnyel mentesítették a gépkocsi adó alól. Mentessülnek az adó alól azok a gépkocsik is, tekintet nélkül, hány utas számára van bennük hely, amelyek a hadirokkantok céljait szolgálják, ha azoknak a járműre feltétlenül szükségük van.

a munkásság Angliában és Amerikában majdnem egy időben győzelmet aratott a tőke érdekeit képviselő kormány fölött: világos bizonyítéka, hogy a háttérben törvényszerűen dolgozó erők működnek.

Ebben a megvilágításban az is könnyen lehetséges, hogy a két nagy amerikai szakszervezet kibékülése mögött szintén Moszkva irányító keze húzódik meg.

Hogy az egyesülés előtt álló és ezzel a nagytőkével egyenrangú nagyhatalommá váló amerikai munkásság megelégszik-e az egyenjogúsággal, vagy pedig egyeduralomra tör-e majd, ez olyan kérdés, melyre csak a jövő adhatja meg a feleletet. Akárhogyan álljon is a dolog, az USA legnagyobb acélkonzernja, az United States Steel Corporation bizonyára nem elégedő ok nélkül kötött egy milliárd dolláros biztosítást egy amerikai forradalom esetére.

A szokatlan biztosítási ügyletet a konzern azzal indokolta meg a nyilvánosság előtt, hogy hosszú háború esetén a forradalom vagy polgárháború kétségtelenül a lehetőségek közé tartozik.

Igaz ugyan, csak egy nagykapitalista agy számíthat arra, hogy az egy milliárdos biztosítási összeg nagysága még a forradalom pusztító erői előtt is tiszteletet és megállást parancsol, ebben azonban kétség-telenül igaza van. Az ország, mely Moszkvával köt barátságot, maga ássa sirját. (dr. n. l.)

Meghosszabbított határidő. Bucurestiből jelenti a Rador: A nemzetgazdasági miniszterium május elsejéig meghosszabbította a gyapju gyűjtésére vonatkozó és a mezőgazdasági szindikátusok központi szövetségével kötött egyezményt.

Olasz export Romániába. Rómából jelentik: A római fascista ipari szövetség közli, hogy felszólították az olasz exportöröket, addig ne indítsák el a szállítmányokat Románia felé, amíg vevőik nem igazolták, hogy importengedéllyel rendelkeznek. Ezzel az intézkedéssel azt akarják elkerülni, hogy az olasz áru a vámolási nehézségek miatt hosszabb ideig felelődjön a vámraktárakban.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Svájci frank 43.70—45.43, svéd korona 44.80—46.57. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, német márka 59—60, török font 92—92, dinár 2.898—3.05, szlovák korona (38 százalékos felárral) 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, olasz líra 9.50—9.50, francia frank (38 százalékos felárral) 3.15—3.21, horvát kuna 2.95—3.

Határidő napló

APRILIS 13:

Az 1940 szeptember 6. utáni zsló vagyontárgyelidegenítésekről szóló nyilatkozatok benyújtása lejár.

APRILIS 15:

Társaságok (kivéve a bankvállalatokat, amelyekre más intézkedések vannak érvényben) ingó és ingatlan vagyonuk újraértékelése útján végrehajtott tőkeemelés után fizetendő adó kedvezményesen egyenlíthetik ki, ha a tőkeemelés kimondó közgyűlés e nap előtt összeült.

Az 1942—43. pénzügyi évre szóló adóvállomások benyújtásának utolsó napja.

Cipőgyárak, üzletek és műhelyek eddig a napig kötelesek eljuttatni jelentésüket az előző két heti készletről a nemzetgazdasági miniszterium termelési osztályához (Ministerul Economiei Nationale, Directia Productiei.)

Repülőbéllyegeknél okmánybéllyegre történő be-cserélése eddig a napig kérhető a helyi CAM lerakotktól.

Kertészetek és faiskolák forgalmi adóvállomásának benyújtása.

APRILIS 17:

Gyapotfonodáknak a nemzetgazdasági miniszterium: nyersanyagosztályához (Ministerul Economiei Nationale, Directia Materiilor Prime) külön a katonai és külön a polgári célokra kapott nyersanyag, gyártott és leszállított pamutfonal kéthetenkinti bejelentési kötelezettségének határideje.

APRILIS 19:

Ricinuszmag- és ricinuszolajkészletek zárolás alól feloldása.

FORDITÁST
román és magyar nyelvű okmányokat, irodalmi és szakmüveket
VÁLLALOK
Címeiket a timisoarai kiadóba kérek

A timișoara (temesvári) városi mozik mai műsora

CAPITOL

A falusi szerelem költeménye:

Férfigazdálkodás

A főszerepben KARIN HARDT és VOLKER v. COLLANDE. — Vidám kalandok érdekes története, mely mindenkinek tetszik

THALIA

Nagy olasz film híres színészekkel:

A hazug szerelem

A főszerepben ALIDA VALI és FOSCO GIACCHETTI — Érdekes szere mi történet, mely bizonyítja, hogy nem a testi, hanem a lelki szépség a döntő. Liszt, Chopin és Csajkovszky z. néjével

APOLLO

Megrázóan drámai cselekményű film!

A Deruga-ügy

Willy Birgel és Geraldine Katt
Egy drámai házasság regénye, amelyben egy örvöst azzal vádolnak, hogy megölte a feleségét

Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor

Vasár- és ünnepnap d. e. 11 órakor is

Apróhirdetések

FIGYELMEZTETÉS. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. Gyakran előfordul, hogy hirdetőink távbeszélőn adják fel apróhirdetéseiket. Tekintettel arra, hogy ilyen esetekben az apróhirdetések számlázása és a hirdetési díj beszedése munkatöbblettel jár, a pénzbeszedő alkalmazása révén költség-többlettel is jár, a nem a feladás alkalmával fizetett apróhirdetések díja a rendes díj kétszerese.

DIJSZABÁS. Alláskeresés rovatban tíz szög tizenöt lei, minden további szó kettő lei. Minden más rovatban tizenöt szög harminc lei, minden további szó három lei. Vastagabb betűvel a díj kétszerese. Jelzés és „Cím a kiadóban” jelzésű hirdetéseknek tíz lei pótdíj fizetendő. Üzleti hirdetések csak keretes hirdetésként vehetők fel.

Alkalmazás

Mindenes jól főző, 15-re felvétetik, keresztény családnak. Timișoara, I. Bulv. Regina Maria 1, II. emelet 11. (5065)

Női fodrász férfi vagy nőt azonnal felveszünk. Todorov J., Timișoara (Temesvár) II., Maresal Joffre-utca 9. (860)

Malomszolga azonnalra felvétetik. Arad, Marasesti-utca 65. (2003)

Gyermekszertető lányt azonnalra felveszünk. Németül beszélő előnyben. Arad, Marasesti-u. 23., Haaszné. (2008)

Gépmunkások

parkett és asztalosgépekhez felvétetnek KRAUSER, ar kettagyár. Timișoara (Temesvár) IV., S. r. Mircea Voda 1

Bádogos-segédet és inast teljes ellátásra keresek. Krjzla, Timișoara (Temesvár), IV., Pop de Basesti-utca 41. (867)

ASZTALOS felvétetik. A. Braum, Timișoara (Temesvár), I. Eugen de Savoia-utca 10. (869)

Diesél mechanikust azonnalra felvesszünk vidéki villanygyárba. Ajánlatokat Ing. Gh. Sineai, Arad, Gen. Grigorescu-utca 5. címre küldendők. (2028)

Főzni tudó bejárónőt keresek. Arad, Cosbuc utca 2. I. em. jobbra. (2018)

Egyedülálló becsületes nő, aki főzéshez ért, 3 lakásos házba házmesternének teljes ellátással, fizetéssel felvétetik. Jelentkezés „Reclama” Arad Str. Eminescu 8. (2028)

Szabó, ki öröklőn szab és próbál, állandó munkára felvétetik. Csak elsőrangú munkás jelentkezzen. Ladies Shop, Timișoara (Temesvár) IV. Bulevard Carol 4. (877)

Lakás

Kiadó május 1-ére 2 szoba, konyha, fürdőszoba, éléskamra, butorozva, esetleg butor nélkül. Nem zóna. Cím a timișoara (Temesvári) kiadóban. (873)

Két szobás összkomfortos lakás Aradon a belvárostan júniusra kiadó. Erdéklődők adják le címüket a Reclama hirdetőroda „Keresztény” jelígre, Eminescu-utca 8 sz. alá. (5068)

Allást keres

18 évi gyakorlattal bíró árja, három nyelvet beszélő, mérlegképes könyvelő, keres mielőbbi belépésre megfelelő állást. Megkereséseket a timișoara kiadóba kérek „Mérlegképes könyvelő” felígre. (864)

Adás-vétel

Állami sorsjegyet az első osztályra már kaphat 300 leiért a közismert szerencsés számokkal rendelkező Joticola traf.kban., IV. Timișoara (Temesvár) Eratiu-utca 15. Diszkrét kezelés. (3477)

ebédők, hálószobák, kombinált szekrény, matracok, ottománok, Thonet-székek, varrógépek, konyhabutorok, egyes ágyak, szekrények, kombinált szekrények olcsón, kasszák és irodaberendezések stb. olcsón kaphatók Elidariunál, Timișoara (Temesvár) IV. kerület. Külti-tér 2. szám alatt, az udvarban. Megvételre keresünk sürgősen teljes lakásberendezéseket, szőnyeget, varrógépeket stb. Magas árat fizetünk (3474)

A Tempo bizományi üzlet: Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoba-, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Vesszünk megbízóink részére teljes lakásberendezéseket, modern antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Zálogcéduláját meghosszabbítjuk. Futárunk helyenként kétszer megy Timișoara (Temesvár)ra. Tempo, Arad (Fischer Eliz palota). Telefon: 19-75. (4028)

Férfifelöltőre való gyapjuszövet 2.80 m. és egyéb férfiruházati cikkek eladók. Timișoara (Temesvár), III., Wilhelm Mühle-utca 21. szám. (5066)

Jó állapotban lévő 13-as gyorsajtó megvételre kerestetik. Cím a timișoara (Temesvári) kiadóban. (3504)

12 H. P. fagázomotor eladó. Erdéklődni Uzsora Sándor mehanic., Arad, Goldés-utca 3. (874)

Motorkerékpár A. J. S. 250 k. cm. jó állapotban 30.000.— leiért eladó. Mayer Anton Faget, jud. Severin. 3506

Figyelem!

A n. é. vásárló közönség szíves tudomására hozom, hogy Timișoara (Temesvárott) a IV. kerületben Bulev. Berthelot 10. szám alatti

rövidáru, trikó, harisnyáru és szabókellékek

üzletet átvettem és szakszerűen tovább vezetem. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel. RENG FRIGYES

Veszek 3-4 tized lóerős motort 220 W. Címeket Reclama-hirdetőbe, Arad, Eminescu-utca 8 alá kérek. (1999)

Veszek 1-2 lovat, homokfutót, szekert, és a hozzávaló hámozat. Ajánlatokat kérem, ármegjelöléssel Bocsianu Alexandru, Vingá címre küldeni. (871)

Kifogástalan vashordók 180-200 lit. irtartalommal, kipróbálva petroleum és motorina részére kapható. A. Winkle Timișoara (Temesvár) I. P. Chinezul-utca 6. (872)

Gyermekkosci krém színű, modern fürdőkád öntötte vasból és cinből, nagy üst üstházzal, konyhabutor és ebédlő eladó. Timișoara (Temesvár) IV. F.öbl-utca 36 II. 25. (3503)

Eladók szekrények, székek és különböző butorok, Timișoara (Temesvár) I. Cicero-utca 1. I. emelet 4-8 óra között. (5069)

Szép női kabát, bélelt, asztalnemű eladó. Timișoara (Temesvár) II., Genova-utca 32 sz. (868)

HAZAK FÜLDEK SZŐLŐK MÁLMOK TELKEK

ELADÁS, VÉTELE CSEREJE

minden Árfokozatban HATSCHKE ÜGYNÖKSÉG

Aradbul. Caroli 17 volt 46) telefon 18-95

Brehm: Állatok világa, Új lexikon, modern regények, stb. eladók. Megtekinthető 1-3 között, Arad, Sinagoga-utca 2-4 alatt, vasárnap egész délután. (2019)

Keresek megvételre szodavizgyárat, teljes felszereléssel, üvegmenyiséggel. Ajánlatokat ármegjelöléssel Brunner, Arad, Gojdu-utca 12. (1978)

Perzsa bunda magas, erős alakra megvételre kerestetik. Címeket Reclama Hirdetőbe, Arad Eminescu 8. (2012)

Egy jó karban lévő férfiöltöny, egy boa, eladó. Arad, Reg. Carol-utca I. 28. ajtó 1. sz. (2015)

Modern csillár eladó. Timișoara (Temesvár) I. Grigorescu-utca 4. I. em. (3505)

Különléte

Múlt hetekben hirdett 18 m. szán cserepekkel együtt. Eladót kérem jelentkezzen Reclama-hirdetőirodában, Arad, Eminescu 8. (2024)

Koncentráció miatt átadom vendéglőmet kuglópályával és italokkal. Arad, Dr. Ratiu utca 34. (2020)

Egy szerénygégnyű férfit teljes ellátásra felvesz, Fürstné, Arad, Cuza Voda 18. sz. (2027)

Kel-háromszobás lakás

keresek Timișoaran (Temesvárott), nem zónában, központhoz közel, egészséges, tiszta helyen, árja házban. Közvetítők kizárva. Ajánlatokat a Déli Hírlap timișoara (Temesvári) kiadóhivatalába kérek, „Pontos fizető” jelígre.

Tisztos hullám

a legújabb mó szer szerint olajjal főzve

WALTRICH

fodrász Timișoara

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok. 1-2-3-6 os villamos megállójánál ::

Igazos vány - fényképek

a FOTO STUD OBAI

a leggyorsabban készülő

Timișoara I., Piața Libertății

Szép akar lenni?

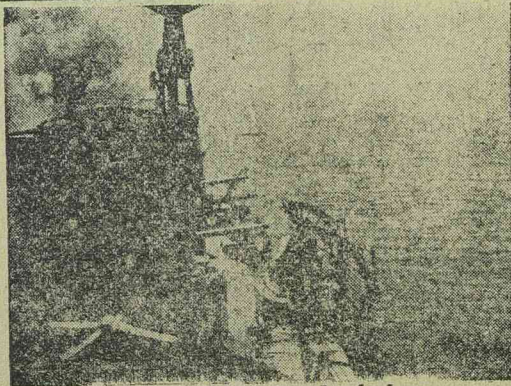
Használjon KULKA-féle lilliomtejkremet lilliom-tejszappant és lilliom-pudert három színben. Kapható kizárólag

Városi gyógyszerertárban

a „Fekete Sashoz” az Arad Szarvas épületében

Timișoara I., Piața I. C. Bratianu

Jó áru és jó hirdetés
alapja a jó üzletmenetnek

Japán csatahajó a Csendes-óceánon

Nyoma... „Timișoara” ki... Timișoara